

Dabas lieguma “Burtnieka ezera pļavas”

DABAS AIZSARDZĪBAS PLĀNS

Valmieras novads

Plāns izstrādāts laika periodam no 2025. gada līdz 2037. gadam

Izstrādātājs: Latvijas Universitāte

Pasūtītājs: Valmieras novada pašvaldība

Rīga, 2025

SATURS

KOPSAVILKUMS.....	Error! Bookmark not defined.
1. DL “BURTNIEKA EZERA PĻAVAS” APRAKSTS	Error! Bookmark not defined.
1.1. Vispārēja informācija par teritoriju.....	Error! Bookmark not defined.
1.1.1. Atrašanās vieta, ģeogrāfiskās koordinātas, platība.....	Error! Bookmark not defined.
1.1.2. Zemes lietošanas veidu un zemes īpašuma formu raksturojums.....	Error! Bookmark not defined.
1.1.3. Vidzemes plānošanas reģiona un Valmieras novada pašvaldības teritorijas attīstības plānošanas dokumentos noteiktās prasības teritorijas izmantošanai.....	Error! Bookmark not defined.
1.1.4. Esošais funkcionālais zonējums	Error! Bookmark not defined.
1.1.5. Aizsardzības un apsaimniekošanas īsa vēsture	Error! Bookmark not defined.
1.1.6. Kultūrvēsturiskais raksturojums.....	Error! Bookmark not defined.
1.1.7. Valsts un pašvaldības institūciju funkcijas un atbildība DL teritorijā	Error! Bookmark not defined.
1.2. Normatīvo aktu normas, kas tieši attiecas uz DL teritoriju	Error! Bookmark not defined.
1.3. Fiziski ģeogrāfiskais raksturojums	Error! Bookmark not defined.
1.3.1. Klimats	Error! Bookmark not defined.
1.3.2. Ģeoloģija un ģeomorfoloģija	Error! Bookmark not defined.
1.3.3. Augšnes	Error! Bookmark not defined.
1.3.4. Hidroloģija	Error! Bookmark not defined.
1.4. Sociālās un ekonomiskās situācijas apraksts	Error! Bookmark not defined.
1.4.1. Iedzīvotāji.....	Error! Bookmark not defined.
1.4.3. DL teritorijas izmantošanas veidi.....	Error! Bookmark not defined.
1.4.2. Pašreizējā un paredzamā antropogēnā slodze uz DL ...	Error! Bookmark not defined.
2. DL “BURTNIEKA EZERA PĻAVAS” NOVĒRTĒJUMS.....	Error! Bookmark not defined.
2.1. DL “Burtnieka ezera pļavas” kā vienota dabas aizsardzības vērtība un to ietekmējošie faktori.....	Error! Bookmark not defined.
2.2. Ainaiskais novērtējums.....	Error! Bookmark not defined.
2.3. Biotopi, to dabas un sociālekonomiskā vērtība un ietekmējošie faktori..	Error! Bookmark not defined.
2.3.1. Zālāju biotopi	Error! Bookmark not defined.
2.3.2. Mežu biotopi	Error! Bookmark not defined.
2.3.3. Purvu un avoksnāju biotopi.....	Error! Bookmark not defined.
2.3.4. Atsegumu biotopi	Error! Bookmark not defined.
2.3.5. Tekošu saldūdeņu biotopi.....	Error! Bookmark not defined.
2.3.6. Stāvošu saldūdeņu biotopi.....	Error! Bookmark not defined.

2.4. Sugas, to sociālekonomiskā vērtība un ietekmējošie faktori	Error! Bookmark not defined.
2.4.1. Vaskulārie augi, sūnas, ķērpji un sēnes	Error! Bookmark not defined.
2.4.2. Bezmugurkaulnieki	Error! Bookmark not defined.
2.4.3. Zivis.....	Error! Bookmark not defined.
2.4.4. Putni	Error! Bookmark not defined.
2.5. Citas vērtības DL teritorijā un tās ietekmējošie faktori	Error! Bookmark not defined.
2.6. DL vērtību apkopojums un pretnostatījums.....	Error! Bookmark not defined.
3. DL “Burtnieka ezera pļavas” APSAIMNIEKOŠANAS MĒRĶI	Error! Bookmark not defined.
3.1. Teritorijas apsaimniekošanas ideālais jeb ilgtermiņa mērķis.....	Error! Bookmark not defined.
3.2. Teritorijas apsaimniekošanas īstermiņa mērķi plānā apskatītajam apsaimniekošanas periodam (2025. - 2037.)	Error! Bookmark not defined.
4. APSAIMNIEKOŠANAS PASĀKUMI.....	Error! Bookmark not defined.
A.1.1. Grozījumi DL “Burtnieka ezera pļavas” robežā.....	Error! Bookmark not defined.
A.1.2. Grozījumi DL “Burtnieka ezera pļavas” IAIN	Error! Bookmark not defined.
B.1.1. Zālāju regulāras apsaimniekošanas turpināšana	5
B.1.2. Zālāju atjaunojoša pļaušana ar siena novākšanu vai noganīšana.....	5
B.1.3. Koku un krūmu apauguma novākšana zālājos.....	5
B.1.4. Celmu, atvašu, ciņu frēzēšana.....	6
B.2.1. Nogāžu un gravu meža biotopa saglabāšana	Error! Bookmark not defined.
B.3.1. Smilšakmens atsegumu atjaunošana un uzturēšana	Error! Bookmark not defined.
B.4.1. Krūmu un selektīva koku novākšana	Error! Bookmark not defined.
B.4.2. Koku un krūmu struktūras veidošana	Error! Bookmark not defined.
B.4.3. Zemsedzes novākšana ezera krastmalā	Error! Bookmark not defined.
B.4.4. Ūdensaugu un krastmalas pļaušana	Error! Bookmark not defined.
B.4.5. Aleju, dižkoku un potenciālo dižkoku apsaimniekošana....	Error! Bookmark not defined.
B.4.6. Invazīvo sugu izplatības ierobežošana.....	Error! Bookmark not defined.
B.4.7. Upju lejteču uzturēšana labā kvalitātē	Error! Bookmark not defined.
C.1.1. Burtnieku centra publiskās zonas apsaimniekošana un attīstīšana	Error! Bookmark not defined.
C.1.2. Silzemnieku pludmales apsaimniekošana un attīstība	Error! Bookmark not defined.
C.2.1. Piekļuves ezeram uzturēšana un labiekārtošana	Error! Bookmark not defined.
C.2.2. Automašīnu stāvlaukumu uzturēšana un labiekārtošana	Error! Bookmark not defined.
C.2.3. Taku uzturēšana, labiekārtošana, ierīkošana.....	Error! Bookmark not defined.
C.2.4. Skatu torņu uzturēšana.....	Error! Bookmark not defined.
C.2.5. DL teritorijas iekļaušana tūrisma maršrutos	Error! Bookmark not defined.

C.3.1. Informācijas standu izvietošana un atjaunošana	Error! Bookmark not defined.
C.3.2. Robežzīmju uzturēšana	Error! Bookmark not defined.
D.1.1. Natura 2000 monitoringa turpināšana	Error! Bookmark not defined.
D.1.2. Apsaimniekošanas pasākumu efektivitātes monitorings	Error! Bookmark not defined.
D.1.3. Antropogēnās slodzes un apmeklētāju monitorings	Error! Bookmark not defined.
5. PLĀNA IEVIEŠANA UN ATJAUNOŠANA	Error! Bookmark not defined.
5.1. Priekšlikumi grozījumiem pašvaldības teritorijas plānojumā.....	Error! Bookmark not defined.
5.2. Priekšlikumi grozījumiem individuālajos aizsardzības un izmantošanas noteikumos un funkcionālajā zonējumā	Error! Bookmark not defined.
6. Silzemnieku poldera R daļas izvērtējums.....	Error! Bookmark not defined.
IZMANTOTIE INFORMĀCIJAS AVOTI	Error! Bookmark not defined.

PIELIKUMI:

- 1.1. pielikums. Zemes lietojuma veidi DL “Burtnieka ezera pļavas”.
- 1.2. pielikums. Zemes īpašuma formas DL “Burtnieka ezera pļavas”.
- 1.3. pielikums. Dabas vērtības DL “Burtnieka ezera pļavas”.
- 1.4. pielikums. Plānotie apsaimniekošanas pasākumi DL “Burtnieka ezera pļavas”.
- 1.5. pielikums. Tūrisma infrastruktūra DL “Burtnieka ezera pļavas”.
- 1.6. pielikums. Priekšlikumi funkcionālā zonējuma izmaiņām .
- 2.1. pielikums. Dabas pieminekļi “Burtnieka smilšakmens atsegumi un DL “Burtnieka ezera pļavas” konstatēto smilšakmens atsegumu biotopu raksturojums.
- 3.1. pielikums. Pārskats par dabas aizsardzības plāna sabiedrisko apspriešanu.
- 3.2. pielikums. Sabiedriskās apspriešanas laikā saņemto priekšlikumu izvērtējums.
- 3.3. pielikums. Pašvaldības atzinums.
- 3.4. pielikums. DA plāna izstrādes dokumentācija.
- 3.5. pielikums. Ekspertu atzinumi.

B.1.1. Zālāju regulāras apsaimniekošanas turpināšana

Daļa DL zālāju tiek apsaimniekoti, pļaujot un novācot nopļauto vai noganot, ko nepieciešams turpināt 38 ha platībā (1.4. pielikums).

Regulāra apsaimniekošana, pļaujot un novācot nopļauto vai noganot, turpināma arī pēc zālāju atjaunošanas pasākumu veikšanas (atjaunojošas pļaušanas vai noganīšanas, koku un krūmu izciršanas un celmu, atvašu, ciņu frēzēšanas), kopumā sasniedzot 153 ha platību.

Lai sekmētu putnu ligzdošanu, ieteicams:

- aprīkot pļaušanas tehniku ar ierīcēm dzīvnieku atbaidīšanai un ievērot dzīvniekiem daudzīgu pļaušanas metodi – no lauka vidus uz malām vai no vienas malas virzienā uz nepļauto teritoriju,

- teritoriju pļaut pa daļām, tostarp atsevišķas daļas pļaut ne agrāk kā jūlija otrajā pusē,

- saglabāt atsevišķas (līdz 0,1 ha uz hektāru zālāja; vismaz 5 m platas joslas) nenopļautas platības, kuru atrašanās vietas katru gadu tiek mainītas.

Palielinot apsaimniekoto zālāju platības, iespējams pielāgot vietai (īpaši potenciālajai ķikuta dzīvotnei pie Briedes) atbilstošu apsaimniekošanu atbilstoši zālāju apsaimniekošanas vadlīnijām (Rūsiņa, 2017).

Veicama zālāju apsaimniekošanai nepieciešamo grāvju atjaunošana un uzturēšana, izvēcot bebru dambjus, koku un krūmu apaugumu, sanesumus un aizaugumu.

B.1.2. Zālāju atjaunojoša pļaušana ar siena novākšanu vai noganīšana

ES nozīmes zālāju biotopos, kas pašlaik netiek apsaimniekoti, veicama zālāju atjaunojoša pļaušana ar nopļautās zāles/ siena novākšanu 100,6 ha platībā (1.4. pielikums). Uzsākot zālāja atjaunošanu, ekspansīvu sugu ierobežošanai var būt nepieciešama pļaušana 2-3 reizes sezonā, novācot nopļauto, vai intensīvāka regulēta noganīšana (Rūsiņa, 2017).

Veicama zālāju apsaimniekošanai nepieciešamo grāvju atjaunošana un uzturēšana, izvēcot bebru dambjus, koku un krūmu apaugumu, sanesumus un aizaugumu.

Nepieciešams nodrošināt piekļuvi apsaimniekojamajiem zālājiem. Pašlaik ir zināms, ka jāizveido piekļuves vietas zālājiem pie Silzemnieku pludmales un pie Aunupītes (Kalniņš 2025; skat. B.1.4. pasākumu, 1.4. pielikumu), taču šāda nepieciešamība var rasties arī citur DL teritorijā.

B.1.3. Koku un krūmu apauguma novākšana zālājos

Aizaugošajos zālājos veicama koku un krūmu apauguma novākšana un izvākšana no teritorijas vai sadedzināšana (1.4. pielikums). Pasākumā ietvertas platības dažādās aizaugšanas stadijās.

Koku un krūmu zāģēšanu un izvākšanu neveic putnu ligzdošanas laikā no 15. marta līdz 31. jūlijam. Nepieciešamības gadījumā (ja dzīvotnes atjaunošana ir nozīmīgāka nekā traucējums konkrētajā gadā) darbu veikšanu citā laikā var saskaņot ar DAP atbilstoši spēkā esošajiem DL “Burtnieka ezera pļavas” IAIN.

Prioritāri krūmu un selektīva koku novākšana paredzēta atjaunojamajos palieņu zālājos pie Silzemnieku pludmales (3,5 ha) un pie Aunupītes (11,3 ha), ievērojot eksperta M. Kalniņa atzinumā minētos nosacījumus (Kalniņš, 2025), kas izdalīts kā pasākums B.1.3.1.

Pārējā DL teritorijā ES nozīmes zālāju biotopos izcērtami vismaz 32,2 ha krūmu.

Nepieciešams nodrošināt piekļuvi apsaimniekojamajiem zālājiem. Pašlaik ir zināms, ka jāizveido piekļuves vietas zālājiem pie Silzemnieku pludmales un pie Aunupītes (Kalniņš 2025; skat. B.1.4. pasākumu, 1.4. pielikumu), taču šāda nepieciešamība var rasties arī citur DL teritorijā.

B.1.4. Celmu, atvašu, ciņu frēzēšana

Pēc koku un krūmu izciršanas, kā arī ilgstoši neapsaimniekotās ciņainās vietās, nepieciešama celmu, atvašu un ciņu frēzēšana, lai mazinātu atvašu ataugšanu un sagatavotu platību pļaušanai ar zāles savākšanu.

Pasākums prioritāri paredzēts blakus Silzemnieku pludmalei 3 poligonos ar kopējo platību 3,5 ha, kā arī 5,4 ha platībā Burtnieka palienē uz Z no Aunupītes (Kalniņš, 2025; 1.4. pielikums). Pēc nepieciešamības pasākums īstenojums arī citviet DL “Burtnieka ezera pļavas” atjaunojamajos zālajos pēc krūmu un koku izciršanas vai platībās, kur nepieciešamas nolīdzināt virsmu pirms pļaušanas vai noganīšanas uzsākšanas.

Lai pasākumu būtu iespējams īstenot, nepieciešams izveidot piekļuves vietas atjaunojamajiem zālājiem:

- pie Silzemnieku pludmales Burtnieka ezera un gar poldera dambi izraktā kanāla savienojuma vietā;
- izveidot nobrauktuvi uz Burtnieka palieni pie Aunupītes un atjaunot caurteku Aunupītē ietekošajā grāvī (Kalniņš, 2025).

Frēzēšanu neveic putnu ligzdošanas laikā no 15. marta līdz 31. jūlijam. Nepieciešamības gadījumā (ja dzīvotnes atjaunošana ir nozīmīgāka nekā traucējums konkrētajā gadā) darbu veikšanu citā laikā var saskaņot ar DAP atbilstoši spēkā esošajiem DL “Burtnieka ezera pļavas” IAIN.